

[Erling Olsen]

og i mit parti har vi ligesom gjort op med os selv, at vilkårene for en såkaldt ren socialdemokratisk politik ikke er særlig gunstige.

For det første lever vi under en international økonomisk krise, som sætter ret snævre grænser for landets økonomiske handlefrihed, og for det andet har vi et folketing, hvor vi nødvendigvis må nå til forlig med andre partier med andre ideer. Jeg synes, statsministerens åbningstale var oplæg til et fordomsfrit samarbejde, et oplæg, som jeg håber vil blive modtaget i samme ånd, hvori tilbuddet er fremsat.

Dernæst har vi ligesom gjort op med os selv, at vi må vælge mellem, hvad vi synes er væsentligt, og hvad vi synes er mindre væsentligt. Derfor må vi i første omgang sige, at det, der virkelig betyder noget for os, er beskæftigelsesproblemet. Her er det, vi må sætte ind, og vi synes i og for sig også, at dette bør kunne accepteres af de øvrige partier, da beskæftigelsesproblemet er Danmarks alvorligste problem.

Den alt for store arbejdsløshed har lagt en dæmper på udviklingen overalt i landet inden for langt de fleste erhverv, inden for alle aldersgrupper, men der er nogle svagt stillede grupper og svagt stillede områder, som er særlig hårdt ramt. Jeg tænker på ungdommen, jeg tænker på kvinderne, jeg tænker på en masse, hvis uddannelse ikke er tilstrækkelig til, at de kan klare de opgaver, de stilles over for, og jeg tænker også på egnsudviklingsområderne.

Det vil sige, at ved siden af en almindelig beskæftigelsespolitik, der gør noget for at bedre beskæftigelsen i al almindelighed, har vi brug for en mere speciel beskæftigelsespolitik, der sætter ind på en lang række områder. Det er i og for sig også det, der er hovedlinjen i det oplæg, der er kommet fra regeringen, nemlig at fortsætte det, der ligger i de tidligere års forlig, hvor vi siger, at vi gør både en almindelig indsats for beskæftigelsen og en speciel indsats. Vi kan ikke overlade tingene til kræfternes frie spil. Overalt hvor det kan have virkning, må vi sætte ind med ganske særlige foranstaltninger.

Under tidligere nedgange i økonomien her i efterkrigstiden har vi ligesom kunnet sige: all right, nu går det lidt skævt med beskæftigelsen, så må vi øge købekraften, selv om det går noget ud over betalingsbalancen. Det har i og for sig altid været socialdemokratiets

kendetegn, at hvis der kom en konflikt mellem hensynet til betalingsbalancen og hensynet til beskæftigelsen, så lod vi hensynet til beskæftigelsen veje tungest, fordi det var det, der optog os mest; og med hensyn til det andet måtte vi jo så tage de ekstra underskud, det gav.

Vi er bare kommet i den situation, at det kan vi ikke rigtig gøre længere, og hvorfor kan vi ikke det? Det kan vi ikke, fordi oliekrisen har medført, at vi har fået en ekstra valutaregning på en 6-7 mia kr. om året. Det belaster vores i forvejen meget anstrengte valutastilling, således at vi ganske enkelt er nødt til at tage hensyn til betalingsbalancen. Vi kan ikke bare udvide købekraften, når det kniber med beskæftigelsen. Vi har tværtimod været nødt til at indskrænke købekraften af hensyn til betalingsbalancen.

Nogle vil sige: ja men I kan jo bare låne i udlandet, og for øjeblikket er Danmarks internationale kreditværdighed god, vi kan få alle de lån, vi har brug for. Ja, det kan vi også lige for øjeblikket, men for det første kan det ændre sig, når den internationale konjunktur ændres og man selv får brug for pengene i udlandet, og for det andet kan vi jo kun få dem, fordi de i udlandet ser, at vi gør noget for at nedbringe underskuddet på betalingsbalancen. Det er netop fordi vi fører den politik, vi gør, at vi kan finansiere det underskud, vi har.

Vi er altså simpelt hen nødt til at tage dette hensyn til betalingsbalancen. Vi kan ikke bare sige: skidt med valutastillingen, nu satter vi udelukkende på at øge beskæftigelsen ved almindelige midler. Det er derfor vi, samtidig med at vi tager hensyn til valutabalancen, må bruge en række specielle midler til at gøre noget for beskæftigelsen.

Dér er det klart, at når en del af vort store betalingsbalanceproblem opstår på grund af de vældige energiudgifter, så må vi sige: hvad kan vi gøre for at spare på energien? Hvad kan vi gøre for at udvikle nye energikilder? Derfor er en væsentlig del af vores beskæftigelsespolitik netop også en energipolitik, og i vores energipolitik ligger der både noget valutabesparende, noget beskæftigelsesmæssigt og endelig noget forsyningsmæssigt. Det prøver vi så at satse på, og der ligger i statsministerens åbningstale et helt energipolitisk katalog over en masse forskellige ting, vi gør.